

> Retouradres Postbus 20904 2500 EX Den Haag

[Redacted]

**Directoraat-Generaal
Ruimte en Water**
Gebieden en Projecten
Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20904
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

[Redacted]

Ons kenmerk
IENM/BSK-2015/114253

Uw kenmerk
[Redacted] 1023079-16211575

Bijlage(n)
2

Datum 23 JUNI 2015
Betreft Besluit op uw Wob-verzoek

Geachte [Redacted]

In uw brief van 7 april 2015 ontvangen op 8 april 2015 heeft u namens de [Redacted] een brief gestuurd waarin de VGG het ministerie sommeert om de steun aan het project Marker Wadden aan te melden bij de Europese Commissie. Een vergelijkbaar verzoek is gedaan aan het ministerie van Economische Zaken.

Tevens heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) informatie gevraagd over het project Marker Wadden. Met dit besluit wordt besloten op uw Wob-verzoek.

Op 8 april 2015 hebben wij u per e-mail een ontvangstbevestiging gestuurd. Per brief van 30 april 2015, kenmerk IENM/BSK-2015/89675 is de beslistermijn met vier weken verdaagd. Na een telefoongesprek op 13 mei 2015 tussen u en [Redacted] en medewerkers van mijn ministerie is per mailbericht van 19 mei 2015 aan u meegedeeld dat het streven is om uiterlijk 24 juni 2015 op uw Wob-verzoek te beslissen. Per mailbericht van 9 juni 2015 heeft [Redacted] mede namens u aangegeven daarmee akkoord te gaan.

Verzoek

Het verzoek in uw brief van 7 april 2015 was als volgt. U vraagt:

- "(1) Alle documentatie waaruit blijkt dat uw ministerie is nagegaan in hoeverre de verstrekte steun aan het project (inclusief de voorwaarden waaronder met de Vereniging Natuurmonumenten wordt samengewerkt en de uitgifte van de Marker Wadden in erfpacht) verenigbaar is met de in artikel 107 VWEU jo. artikel 108 VWEU neergelegde verplichting om geen staatssteun te verstrekken vóór melding bij en goedkeuring door de Europese Commissie;
- (2) Alle documentatie waaruit blijkt dat uw ministerie een berekening en/of een afweging vóór de verlening van steun aan het project de Marker Wadden heeft gemaakt over de economische opbrengsten van de Marker Wadden voor uw ministerie dan wel andere overheidsorganen;
- (3) De erfpachtovereenkomst met de Vereniging Natuurmonumenten en alle documenten die betrekking hebben op de erfpachtovereenkomst, waaronder de taxaties ten behoeve van de vaststelling van de erfpachtcanon;

- (4) Alle informatie over de activiteiten die door de Vereniging Natuurmonumenten dan wel door andere partijen verricht zullen worden op de Marker Wadden;
- (5) Alle informatie over hoe de rest van het project de Marker Wadden (mogelijk) gefinancierd zal worden en over hoe de beheerkosten van de Marker Wadden gefinancierd zullen worden. In het bijzonder is van belang het (te verwachten) aandeel van publieke middelen in de financiering van zowel de rest van het project als de beheerkosten. En alle informatie over de (mogelijke) financiering uit publieke middelen van andere aspecten van het project de Marker Wadden en de activiteiten die daarop plaats zullen vinden;
- (6) Alle informatie waarover uw ministerie beschikt over private partijen die overwogen hebben deel te nemen aan de samenwerking om de Marker Wadden tot stand te brengen dan wel daarover hebben geïnformeerd. Bovendien verzoekt de VGG uw ministerie om reacties die uw ministerie dan wel (een partij van) het samenwerkingsverband heeft gegeven aan die private partijen openbaar te maken alsook de overleggen binnen uw ministerie over die reacties;
- (7) Alle communicatie tussen uw ministerie en het ministerie van Economische Zaken over het project Marker Wadden; alle communicatie tussen uw ministerie en de Vereniging Natuurmonumenten over het project Marker Wadden; en alle andere communicatie die betrekking heeft op het project Marker Wadden.
- (8) Alle overige documenten die betrekking hebben op (de financiële steun aan) het project Marker Wadden."

Concretisering

Over dit verzoek hebben [REDACTED] en een medewerker van mijn ministerie op 28 april 2015 telefonisch contact gehad. In dit gesprek is medegedeeld dat gezien de omvangrijkheid van het WOB verzoek het niet mogelijk is binnen 4 weken te reageren. Daarnaast hebben we u in het licht van de aangegeven omvangrijkheid (mede namens het Ministerie van Economische Zaken) uitgenodigd voor een gesprek.

Op 13 mei 2015 is er telefonisch contact geweest tussen u en [REDACTED] en medewerkers van mijn ministerie. Een weergave van de inhoud van dit gesprek is nog diezelfde dag per e-mail aan u toegestuurd. In een mailbericht van 18 mei 2015 heeft mr. [REDACTED] mede namens u aangegeven dat uw cliënt ermee akkoord gaat dat het verzoek wordt beperkt tot informatie over de onderhavige bestuurlijke aangelegenheid vanaf 23 april 2013.

Voorts is in dit mailbericht vermeld dat uw cliënt ermee akkoord gaat dat punt 8 vervalt en punt 7 is aangepast tot: De communicatie tussen het ministerie van I&M en het ministerie van Economische Zaken en de communicatie tussen de twee voorgenoemde ministeries en de Vereniging Natuurmonumenten over het project de Marker Wadden wordt openbaar gemaakt. Alsook de communicatie met geïnteresseerde derden in het project de Marker Wadden wordt openbaar gemaakt.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar bijlage 1.

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek heeft er een uitgebreide inventarisatie plaatsgevonden en zijn in totaal 2114 documenten aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst, die als bijlage 2 bij dit besluit is gevoegd. De documenten zijn afzonderlijk door mij beoordeeld in het licht van uw Wob-verzoek.

Zienschijzen

U bent erover geïnformeerd in de e-mail van 19 mei 2015 dat er derde belanghebbenden zijn bij de openbaarmaking van de documenten en dat deze in de gelegenheid zijn gesteld hierover hun zienschijze te geven.

De zienschijzen van de derde belanghebbenden heb ik in mijn belangenafweging meegenomen.

Besluit

Ik heb besloten deels aan uw verzoek tegemoet te komen en de informatie waarom u heeft verzocht, gedeeltelijk openbaar te maken.

Overwegingen

Allereerst merk ik op dat een aantal van de geïnventariseerde documenten reeds openbaar zijn. Op deze informatie is de Wob niet van toepassing.

Voor zover de informatie niet openbaar is, is deze per passage getoetst aan de bepalingen van de Wob. Nu het echter in veel gevallen dezelfde soort documenten betreft met steeds een zelfde soort inhoud heb ik, conform vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, van de weergave van de motivering van ieder document afzonderlijk afgezien omdat dit geen redelijk doel dient.

In bijgevoegde inventarislijst is aangegeven in hoeverre ik een document openbaar maak. Indien ik een document slechts gedeeltelijk openbaar maak of openbaarmaking geheel weiger, is in de inventarislijst aangegeven op welke gronden ik informatie weiger. Deze weigering heb ik hieronder per uitzonderingsgrond/beperking gemotiveerd.

Bedrijfs- en fabricagegegevens

Artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wob bepaalt dat het verstrekken van informatie achterwege blijft voor zover dit bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld. Onder bedrijfsgegevens moet blijkens bestendige jurisprudentie worden verstaan: al die gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers. Cijfers of gegevens die de financiële bedrijfsvoering en financiële stromen betreffen, worden eveneens als bedrijfs- en fabricagegegevens aangemerkt.

De (passages van) documenten die ik niet openbaar maak betreffen onder meer bedrijfsgegevens en/of fabricagegegevens zoals offertes en daarbij horende documenten. Deze gegevens zijn vertrouwelijk aan de overheid medegedeeld. Uit deze gegevens kunnen wetenswaardigheden worden afgeleid met betrekking tot onder meer de technische bedrijfsvoering, het productieproces, de afzet van producten, de kring van afnemers en leveranciers en de te volgen strategie. Voorts zien deze gegevens ook op informatie over tarieven, prijzen en percentages, welke inzicht geven in de kosten waartegen een product of een dienst kan worden geleverd. Daarnaast staat in de documenten onder meer vermeld hoe de bedrijven te werk gaan en welke relaties zij hebben

Gelet op het bovenstaande maak ik de bedrijfs- en fabricagegegevens in de betreffende documenten niet openbaar.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd.

In veel documenten staan persoonsgegevens. Ik ben van oordeel dat t.a.v. deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom heb ik de persoonsgegevens verwijderd uit deze documenten.

Voor zover het de namen van ambtenaren betreft is hierbij het volgende van belang. Weliswaar kan, waar het gaat om beroepshalve functioneren van ambtenaren, slechts in beperkte mate een beroep worden gedaan op het belang van eerbiediging van hun persoonlijke levenssfeer, maar dit ligt anders indien het betreft het openbaar maken van namen van de ambtenaren. Namen zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken daarvan verzetten. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van de naam in de zin van de Wob en dus aan een ieder.

Daarbij merk ik nog op dat de functies van de betrokken ambtenaren, van wie de namen niet openbaar worden gemaakt of niet reeds openbaar zijn, niet met zich meebrengen dat deze ambtenaren beroepsmatig regelmatig in de openbaarheid treden.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Gelet op de aard en de inhoud van een deel van de gevraagde informatie staat artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob aan openbaarmaking in de weg. Openbaarmaking van de gevraagde informatie zou de betrokken bedrijven en instellingen namelijk onevenredig benadelen en kunnen leiden tot schadelijke effecten. Openbaarmaking zou kunnen leiden tot reputatieschade en eventuele

stigmatisering. Het is daarbij aannemelijk dat betrokken bedrijven en instellingen hierop door derden zullen worden aangesproken. Een en ander zou betrokkene onevenredig kunnen benadelen en dit weegt zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking.

**Directoraat-Generaal
Ruimte en Water**
Gebieden en Projecten
Ons kenmerk
IENM/BSK-2015/114253

Informatie uit documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat onder het begrip "documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad" onder meer moeten worden begrepen: nota's van ambtenaren en hun politieke en ambtelijk leidinggevenden, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen en rapporten van ambtelijke adviescommissies. Ten aanzien van deze stukken moet van de bedoeling om ze als stukken voor intern beraad beschouwd te zien, uitdrukkelijk blijken of men moet deze bedoeling redelijkerwijs kunnen vermoeden. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en -voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan: meningen, opinies, commentaren, voorstellen, conclusies met de daartoe aangevoerde argumenten. In het intern beraad kunnen ook derden van buiten de overheid betrokken zijn.

Een aanzienlijk deel van de documenten zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad over het project Marker Wadden en bevatten persoonlijke beleidsopvattingen. Ik verstrek daarover geen informatie.

Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien de standpunten van ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen.

Voor zover er ook feitelijke informatie in het document staat, is die informatie zodanig verweven met de persoonlijke beleidsopvattingen dat die daar niet los van kan worden gezien. Ik heb daarom besloten de betreffende documenten (zie bijlage 2) in zijn geheel te weigeren.

8. Wijze van openbaarmaking

De documenten die (geheel of gedeeltelijk) openbaar worden gemaakt verstrek ik u per e-mail.

Reeds openbare stukken

De Wob is niet van toepassing op reeds openbare documenten. Voor de vindplaats verwijs ik u naar bijgevoegde inventarislijst.

Plaatsing op internet

Dit besluit en de daarbij openbaar gemaakte stukken worden op www.rijksoverheid.nl geplaatst.

Afschrift aan belanghebbenden

Een afschrift van dit besluit zend ik aan belanghebbenden.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,,
namens deze,
DE SECRETARIS-GENERAAL,

drs. L.M.C. Ongering

**Directoraat-Generaal
Ruimte en Water**
Gebieden en Projecten

Ons kenmerk
IENM/BSK-2015/114253

Voor nadere informatie over dit besluit kunt u terecht bij de op de eerste pagina genoemde contactpersoon.

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kan een belanghebbende tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de Minister van Infrastructuur en Milieu, ter attentie van Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken, afdeling Algemeen Bestuurlijk-Juridische Zaken, postbus 20901, 2500 EX, Den Haag.

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en ten minste te bevatten:

- a. naam en adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt (datum en nummer of kenmerk);
- d. een opgave van de redenen waarom men zich met het besluit niet kan verenigen.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Wob

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat;
- b. bestuurlijke aangelegenheid: een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;
- c. intern beraad: het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;
- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde instantie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviesinstantie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd;
- e. ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie: een instantie, met als taak het adviseren van één of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren, tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd;
- f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;
- g. milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer;
- h. hergebruik: het gebruik van informatie die openbaar is op grond van deze of een andere wet en die is neergelegd in documenten berustend bij een overheidsorgaan, voor andere doeleinden dan het oorspronkelijke doel binnen de publieke taak waarvoor de informatie is geproduceerd;
- i. overheidsorgaan:
 - 1°. een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld, of
 - 2°. een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed.

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

- a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
- b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
- c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.

2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;

**Directoraat-Generaal
Ruimte en Water**
Gebieden en Projecten

Ons kenmerk
IENM/BSK-2015/114253

- b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiek-rechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
- c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
- e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
- f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
- g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.

4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.

5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.

6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.

7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
- b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.

8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.

4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.